

Розділові знаки в простому реченні

*Підготувала
Студентка групи ДІ-9-1
Ворожесвої Карини*

Що таке речення?

- **Речення** - це осмислене сполучення слів або окреме слово, граматично та інтонаційно оформлена як відносно закінчена цілість.

Просте речення

- **Простим** називається речення, яке має тільки одну граматичну основу.

-

Приклад: “Вибігла на вулицю весела дітвора.”

Розділові знаки

- Крапка (.)
- Кома (,)
- Крапка з комою (;)
- Двокрапка (:)
- Тире (-)
- Знак оклику (!)
- Знак питання (?)

Крапка

- **Крапка вживається:**

- У кінці розповідного двоскладного чи односкладного речення.

“Ніч. Снека.”

У кінці спонукального речення, якщо в ньому відсутня інтонація оклику або питання.

- *“Вирішить завдання.”*

- У кінці графічно скороченого слова.

- *“напр.; і т.д.”*

Кома

Коми бувають

Одиночні

“Я підвівся, поглянув їй у очі.

Парні

“Спи, моя дитинко, спи.”

Кома

- **Кома вживається:**
- Між однорідними членами речення, безсполучникового або за допомогою потиставного сполучника.
 - *“Він встав, потягнувся, підійшов до вікна.”*
- Між частинами складного речення.
 - *“У кав'ярні вони зустрілися з друзями, яких давно не бачили.”*

Кома

- При виділенні інтонацією і за смислом звертання, вставних і вставлених словосполучень і речень, відокремлених другорядних членів речення, а також уточнюючих слів, вигуків, стверджуючих часток і порівняльних зворотів.
- *“Пиши ж мені, друже, якщо матимеш час.”*

Крапка з комою

- **Крапка з комою вживається:**

- Для виділення однотипних частин складного речення.
- *“Шелестить пожовкле листя по діброві; гуляють хмари; сонце спить; ніде не чути людської мови (Т.Шевченко).”*
- Між поширеними членами речення.
 - *“Я люблю їхати на поле тоді, як ниви зеленіють та хвилюються зеленими хвилями; коли обважнілі колоски черкаються об голову, об вуха... (І.Нечуй-Левицький)”*
- У кінці рубрик. *“1) голосні; 2) приголосні; та ін.”*

Двокрапка

- **Двокрапка вживається:**
- У безсполучникових складних реченнях з різнотипними частинами, якщо друга частина розкриває загальний зміст першої або пояснює окрему її частину.
 - *“Він врахував все: і що скаже він, і те, як його сприйме аудиторія, і навіть думку самого Миколи Петровича”*
- При прямій мові у випадку, коли слова автора їй передують.
 - *“Петро нарешті вимовив: "Я впевнений, що це правда.”*

Двокрапка

- Після узагальнюючого слова перед однорідними членами.
- *“Послідовність дій така: 1) довести, що речення складне;*
- *2) з'ясувати вид складного речення та ін.”*
- *!!! Перед двокрапою, як правило, тон підвищується, після неї робиться вичікувальна пауза, і далі слова промовляються звичайним тоном.*

Тире

- **Тире** ставиться там, де й одинична та парні коми, а також там, де коми ставити не можна.
- **Тире вживається:**
- Між присудком і підметом, якщо вони виражені однаковими лексично- граматичними категоріями.
 - *“Справжня дружба - чисте джерело.”*
- На місці пропущеного члена або кількох членів речення.
 - *“ Сьогодні (є)- твій день народження.”*

Типе

- При відокремленій прикладці.
- *“Я так довго працював - завдяки твоїй підтримці - для того, що б доказати самому собі.”*
- Перед узагальнюючим словом після однорідних членів речення.
- *“На пустирях, у рівчаках та неглибоких балках - скрізь росте ця невибаглива рослина.”*
- Якщо друга половина безсполучникового складного речення має значення протиставлення.
 - *“Ще сонячні промені сплять - досвітні вогні вже горять (Л.Українка).”*

Знак оклику

- **Знак оклику вживається:**

- У кінці спонукального речення, якщо, крім спонукування, в реченні виражається емоційний стан того, хто говорить.

- *“А ну, відчиняй!” - вигукнув хтось за дверима.”*

- Після звертання при емоційному його виділенні.

- *“- Хлопці! - покликав Олег Васильович - Швидко біжить до мене!”*

- У кінці розповідного речення, у якому виражається емоційний стан автора.

- *“Боже! Що ж ви наробили!”*

Знак питання

- **Знак питання вживається:**
- У кінці питального речення.
 - *“Звідки ж ми такі?”*
- У діалогах.
 - *“– Микола. Слухайте, і чого ви оце все питаннями на питання відповідаєте?
– Михайло. А ви як думаєте?”*